

Guidelines for Developing Academic Administration in Schools under The Secondary Educational Service Area Office Buriram

Pongpon Powat¹, Kritkanok Duangchatom²

^{1,2}Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: beerlove67@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7572-1245>

E-mail: thekong-123@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3540-0783>

Received 13/01/2024

Revised 16/01/2024

Accepted 30/01/2024

Abstract

Background and Aims: Academic administration is considered important in schools. Because academic administration in schools is all kinds of activities, Improving teaching for students to achieve the most effective results. Therefore, this research aims to 1) study the current, desirable state and priority need index of academic administration of schools under the secondary educational service area office Buriram. 2) study the guidelines development of academic administration of schools under the secondary educational service area office Buriram.

Methodology: The research process was divided into 2 phases: Phase 1; to study the current state, desirable state, and need analysis for academic administration in schools. The sample group used in the research was administrators and teachers, 311 people. The research tool was a questionnaire, confidence of the whole .77. The statistics used for data analysis were mean, percentage, and standard deviation. Phase 2; to study guidelines for developing academic administration in schools. The target group is 5 experts. The research tool was interview form and data analysis by content analysis.

Results: 1. The current state overall was low level, and the desirable state overall was at a high level. The need assessment for academic administration in schools ranked from high to low level was 1) development of Instructional 2) educational supervision 3) measurement and evaluation 4) curriculum development 5) development of Innovative media technology of education 6) internal quality assurance and educational standard. 2. Guidelines for the academic administration of the school Under secondary educational service area office Buriram, consists of 15 guidelines, including curriculum administration with 3 guidelines, learning process development with 3 guidelines, educational supervision with 1 guidelines, measurement and evaluation with 3 guidelines, internal quality assurance and educational standards with 2 guidelines, and development of educational media, innovation, and technology 3 guidelines.

Conclusion: The school academic administration that has the greatest need is the development of the learning process. The guidelines section consists of 15 guidelines as follows: Development of Instructional, guidelines are 1) child Center Learning 2) learning for the development of learners' potential and excellence 3) development in learning management for teachers. Educational supervision, guidelines are participation in educational supervision Measurement and evaluation, guidelines are 1) creation and development of tools for measurement and evaluation 2) participation for measurement and evaluation 3) regulation Guidelines and patterns of measurement and evaluation. Curriculum development, guidelines are 1) the school curriculum created 2) the goal, and vision of the school curriculum 3) the analysis of the core curriculum Development of innovative media technology in education, guidelines are 1) analysis of necessary for the use of innovative media technology of education 2) support for media Innovation and learning management technology Internal quality assurance and educational standards, guidelines are 1) analyze vision and goals of internal quality assurance and educational standards planning 2) creation and development of assessment and measurement tools for internal quality assurance and educational standards.

Keywords: Guidelines for Development; Academic Administration; Schools

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์

ปองพล โพธิ์วัด¹ และ กฤษณก ดวงชาตม²

^{1,2}คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์การวิจัย: การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมทุกชนิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนสำหรับนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพที่สุด การวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 341 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ 2) ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และ 6) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 15 แนวทาง ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร มี 3 แนวทาง, ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มี 3 แนวทาง, ด้านการนิเทศการศึกษา มี 1 แนวทาง, ด้านการวัดผลประเมินผล มี 3 แนวทาง, ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มี 2 แนวทาง และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา มี 3 แนวทาง

สรุปผล: การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่วนแนวทางประกอบด้วย 14 แนวทาง ดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความเป็นเลิศของผู้เรียน 3) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา คือ การมีส่วนร่วมการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่สอดคล้องกับรายวิชาและผู้เรียน 2) การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ การวัดผลและประเมินผล 3) การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติและรูปแบบการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาแผนงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นในการใช้สื่อและนวัตกรรม 2) การสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดทำแผนการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของสถานศึกษา

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียน

บทนำ

การดำเนินงานจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานในโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปนั้นการบริหารงานในโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ การที่จะดูว่าโรงเรียนจะมีมาตรฐานหรือคุณภาพนั้นก็มักจะพิจารณาจากผลงานวิชาการเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประเภทใดการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและโรงเรียน เพราะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมทุกชนิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพที่สุด (เสาวณี ตรีพุทธรัตน์, 2554) จากหลักการสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลการบริหารงานวิชาการเป็นพิเศษ แต่โดยทั่วไปในการปฏิบัติจริงผู้บริหารสถานศึกษาใหญ่ก็ยังให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการน้อยอยู่ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะไปให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคคลการบริหารงานธุรการ การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นอันดับแรก เพราะฉะนั้นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างมากและถือได้ว่าเป็นเข็มทิศที่สำคัญที่จะนำพาโรงเรียนก้าวหน้าไปสู่มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติได้ (จิณณญาพัจน์ โคตรหลักคำ, 2559)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้จัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานทั่วไป และผลจากการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของ สมศ. พบว่า กลุ่มบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้ โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนร้อยละ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์จึงกำหนดนโยบายให้แต่ละโรงเรียนปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน การสนับสนุนและส่งเสริมงานวิชาการ การพัฒนาการเรียนการสอน และ

การวัดผลประเมินผลเพื่อให้สอดคล้องกับผลการประเมินดังกล่าว ในการดำเนินงานมีการพัฒนางานวิชาการในด้านต่าง ๆ และการพัฒนานั้นจำเป็นจะต้องมีเทคนิคและสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ กระบวนการสอนแบบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในงานวิชาการของโรงเรียนและเพื่อแก้ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ เมื่อแก้ปัญหาแล้วควรนำมาปรับปรุงในการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมนักเรียน การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพงานด้านวิชาการในทุกด้าน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นและช่วยพัฒนาสติปัญญาความนึกคิดของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจะมีคุณภาพดีมากขึ้นโดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ และที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญแก่งานวิชาการ เข้าใจขอบเขตในการดำเนินงานและภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบต่องานในฐานะเป็นผู้นำของครู พัฒนาให้มีความสำคัญงานด้านวิชาการ เพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือการให้ความรู้แก่นักเรียน ตลอดจนประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน (วรรณภา แซ่ตัน, 2556)

ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ จิณัญญาพจน์ โคตรหลักคำ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการศึกษาพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน ในส่วนของด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สิ่งที่ต้องการพัฒนางานวิชาการ อันดับแรก ได้แก่ รวบรวมข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกประเภท เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของงานวิชาการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร ปรับปรุงระบบการนิเทศภายใน ประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง อันดับต่อมา กำหนดวิสัยทัศน์งานด้านวิชาการ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การประเมินผลการใช้หลักสูตร สรุปผลการนิเทศ ไปวางแผน ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และมีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล และธัญดา ยงยศยิ่ง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม ควรกำกับดูแลเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินวางแผนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง และสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ควรเน้นให้ครูมีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน พัฒนาครู และนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ สนับสนุนให้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกและภายในสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ดูแล

กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ มาตรฐานเขตพื้นที่ และความต้องการของชุมชน สนับสนุนให้มีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนองค์กรต่าง ๆ สสำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการ ของบุคคลรอบคร้วองค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือ แบบเรียนมีความถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย และควรส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม การเรียนการสอน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ให้เหมาะสม และผลการวิจัยอาจจะนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ ในการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับนโยบาย รัฐบาลและสร้างคุณภาพให้แก่ นักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร จำนวน 3,072 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 156 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 63 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 93 คน และ 2) ข้าราชการครู จำนวน 3,072 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2566)
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน กำหนดจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 113 คน และครู จำนวน 198 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล 5) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1.1 สถานศึกษาดูงานที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม 2) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ และ 3) โรงเรียนสูงเนินพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และ 4) โรงเรียนโรงเรียนบัวหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และ 3) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 2 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเลือกจากวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ในระยะที่ 1

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญ ถือเป็นงานหลักในการบริหารงานสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญและเป็นส่วนสำคัญในการนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ขอบข่ายงานวิชาการ มีผู้นำเสนอไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ทั้งสิ้น 17 ด้าน 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 6) การวัดผลและการประเมินผลผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและชุมชน 9) การนิเทศการจัดศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา 12) การพัฒนาความเข้มแข็งชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนว

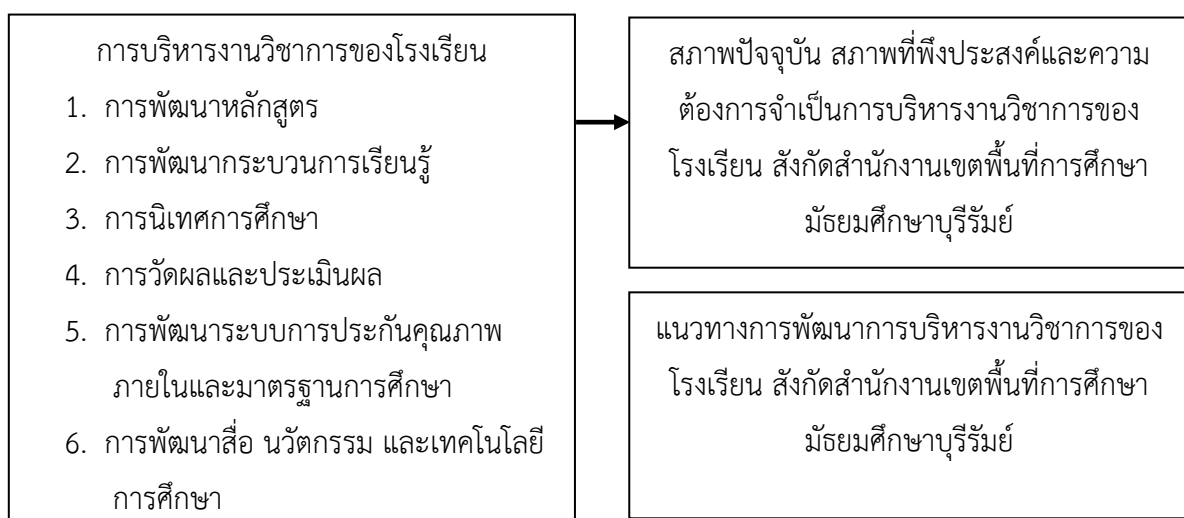
ปฏิบัติเกี่ยวงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2553) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 8) ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 9) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน 10) ด้านการประสานงานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 11) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ โรงเรียนไว้ดังนี้ 1) การบริหารและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การพัฒนา นวัตกรรม 4) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 5) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การนิเทศการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล 5) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา แสดงภาพประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร จำนวน 3,072 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 156 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 63 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 93 คน และ 2) ข้าราชการครู จำนวน 3,072 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 113 คน และครูจำนวน 198 คน

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

อำเภอ	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารฯ	ครู	รวม	ผู้บริหารฯ	ครู	รวม
1. เมืองบุรีรัมย์	20	524	544	10	31	41
2. ลำปลายมาศ	16	278	294	7	30	37
3. กระสัง	15	286	301	6	31	37
4. ประโคนชัย	20	466	486	7	31	38
5. นางรอง	18	350	368	8	31	39
6. หนองกี่	15	265	280	6	30	36
7. ละหานทราย	13	244	257	7	30	37
8. พุทไธสง	18	357	375	7	31	38
9. สตึก	15	311	326	8	30	38
รวม	150	3,081	3,231	66	275	341

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง อำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale)

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบถาม จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปข้อคำถามมีค่า IOC

ตั้งแต่ .60 – 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) สรุปมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .76

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่รวบรวมกลับคืน โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

นำข้อมูลจากการศึกษาความสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) โดยใช้สูตรในการคำนวณ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI Modified หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่คาดหวัง คือระดับความต้องการ

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ตัวเลขดัชนีความต้องการสูง แสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนามาก

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1. กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา คือ สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยศึกษาครูงานและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 1 คน กำหนดสถานศึกษาครูงานจำนวน 4 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์เป็นลักษณะแบบมีโครงสร้าง (Structure interview) โดยมีข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนา หลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การนิเทศการศึกษา 4) การวัดผลและประเมินผล 5) การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สรุปผลโดยรวมดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตร	2.34	0.60	น้อย	3.95	0.86	มาก	.90	4
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.29	0.53	น้อย	4.56	0.56	มากที่สุด	.99	1
3. การนิเทศการศึกษา	2.30	0.56	น้อย	4.54	0.55	มากที่สุด	.98	2
4. การวัดผล ประเมินผล	2.31	0.50	น้อย	4.52	0.58	มากที่สุด	.96	3
5. การประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	2.39	0.56	น้อย	3.77	0.80	มาก	.59	6
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีการศึกษา	2.34	0.49	น้อย	3.93	0.80	มาก	.68	5
โดยรวม	2.51	0.54	น้อย	4.26	0.69	มาก	.69	-

สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศ การศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และ 6) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สรุปได้แนวทางประกอบด้วย 14 แนวทาง ดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความเป็นเลิศของผู้เรียน 3) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา คือ การมีส่วนร่วมการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่สอดคล้องกับรายวิชาและผู้เรียน 2) การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ การวัดผลและประเมินผล 3) การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติและรูปแบบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาแผนงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นในการใช้สื่อและนวัตกรรม 2) การสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดทำแผนการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของสถานศึกษา

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์สรุปผลสภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เท่าที่ควร อีกทั้งอาจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายที่มีความหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา นั้นแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนทุกแห่งมีการดำเนินงานตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ระบบการบริหารคุณภาพที่

สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของพ่อ แม่ ผู้ปกครองตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งก็เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดย กำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ นั่นถือได้ว่าเป็นเรื่องที่สถานศึกษาทุกแห่งมีการปรับกลยุทธ์ หรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการระบาดของ เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงต้องต่อสู้กับภัยคุกคามต่าง ๆ จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้มีค่าต่ำสุดและต้องพัฒนาต่อไป ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันที่สรุปว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายน้อยที่สุด ซึ่งเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่สรุปว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่หลักและสำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเนื้อหาแต่อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้ วิธีที่เรียน (Learn how to learn) และคุณลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการดังกล่าวคือ การเป็นบุคคลที่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคมสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สำหรับดัชนีความต้องการจำเป็นที่สรุปด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ถือได้ว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันที่สรุปว่าด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสภาพที่พึงประสงค์ที่สรุปผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่ต้องการทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ นอกเหนือจากสาระวิชาหลัก โดยทักษะ ของผู้สอนที่มีบทบาทที่แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิม อีกทั้งผู้เรียนยังต้องการทักษะที่เพิ่มขึ้น ผู้สอน นั้นมีหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยน วิธีการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญ และจำเป็นต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งหวังให้ นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ พัฒนาการคิด การจัดการรับมือการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน พัฒนาคุณธรรมและค่านิยมของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ

ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์อภิปรายผลดังนี้

ด้านการบริหารหลักสูตร ควรมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารแกนกลางกระทรวง ศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น 2) จัดทำโครงสร้าง หลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ที่กล่าวถึงการ พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยโรงเรียนต้อง สังเกตว่า มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ เช่น หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน 2) ดำเนินการพัฒนาหลัก สูตรสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อมูลโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/ เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชาและเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้อง ทำระเบียบการวัดประเมินผลเพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความเป็นเลิศของผู้เรียน 3) การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่สรุปไว้ว่า สถานศึกษาหรือหน่วยงานทาง การศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมจากแนวปฏิบัติใน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของ ผู้เรียน ฝึกทักษะ พัฒนาการคิด การจัดการรับมือการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและ แก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน พัฒนาคุณธรรมและค่านิยมของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้อง กับเนื้อหาสาระกิจกรรม และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ที่กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้อง หาทางให้นักเรียนได้ผ่านประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด และเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ การจัด ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลัง หรือตามศักยภาพของแต่ละคน

ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ การมีส่วนร่วมการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำให้สมาชิกทุกคนในหน่วยงานเดียวกันได้กระทำกิจกรรมและรับผิดชอบร่วมกัน มีความรู้สึกในการรับผิดชอบร่วมกัน มีความสัมพันธ์อันเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่ทุกคนคาดหวัง และประสบผลสำเร็จ เป็นการช่วยเหลือกันดึงเอาความสามารถพิเศษของแต่ละคนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และชนิดา วิสละมิตนันท์ (2555) ที่กล่าวสรุปว่า การนิเทศการศึกษามีจุดหมายสำคัญ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง “พัฒนาคน” คือ เป็นการทำงานร่วมกับครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ประการที่สอง “พัฒนางาน” เนื่องจากการนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ประการที่สาม “สร้างการประสานสัมพันธ์” เป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตาม ประการสุดท้าย คือ “การสร้างขวัญกำลังใจ” เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน

ด้านการวัดผล ประเมินผล ควรมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่สอดคล้องกับรายวิชาและผู้เรียน 2) การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ การวัดผลและประเมินผล 3) การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติและรูปแบบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว คือ 1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานจากแนวทางในการปฏิบัติ โดยในการดำเนินงานผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลร่วมกับครู และฝ่ายวิชาการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นตามแนวทางของหลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และควบคุมติดตามการประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 1) การวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาแผนงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ที่กล่าวถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาว่า ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นกลไกเกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเน้นให้มีกระบวนการดำเนินงานความยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษาเป็นสำคัญทุกขั้นตอน ทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การดำเนินการ ตามแผนและติดตามตรวจสอบ

คุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน และใช้ผลประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา 1) การวิเคราะห์สภาพความต้องการ จำเป็นในการใช้สื่อและนวัตกรรม 2) การสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดทำแผนการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของสถานศึกษา สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ที่สรุปเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ว่า ปัจจุบันเป็นยุคแห่ง ศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวงการศึกษา ทำให้การบริหารและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของความรู้และ แหล่งความรู้ในสังคมทำให้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตจำเป็นต้องมีทักษะ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะการเรียนรู้ นวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงาน และการดำเนินชีวิต และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ รู้จักวิธีการใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ วิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว และจัดกิจกรรมบูรณา การระหว่างสาระการเรียนรู้อื่น ๆ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อกระตุ้น ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ของผู้เรียนในการผลิตผลงาน ตลอดจน สร้างชิ้นงานที่จับต้องได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ซึ่งจะเป็นแนวทางที่หน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาทุกระดับได้นำไป ประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

1.2 ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นสรุปผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าสูงสุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องควรตระหนักถึง ความสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และควรมีการดำเนินงาน คือ 1) การจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความเป็นเลิศของผู้เรียน 3) การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมี การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้านกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545). กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการบริหารการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินทร์ นามวรรณ. (2554). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- จันทร์านิ สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บุคพอยท์.
- จิณณญาพัจน์ โคตรหลักคำ. (2559). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์): มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิดา วิสสมิตนันท์. (2555). กลยุทธ์การบริหารราชการการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นระบบและเอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. สงขลา : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3.
- ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2559). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา): มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณภา แซ่ตัน. (2556). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มบูรพาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา): มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2566). ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2561-2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ทวีพรินท์ จำกัด.
- เสาวณี ตรีพุทธรัตน์.(2554). การบริหารงานวิชาการ. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Cronbach, L.J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd edition. New York: Harper. And Row.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.